



Betreft: M50 Position Paper Maatschappelijke Voorzieningen - Aanbevelingen voor een wendbaar lokaal bestuur

Aan de informateur:

De Bilt, januari 2024

Geachte heer Plasterk,

Namens de M50 willen wij u graag onze oprechte felicitaties aanbieden met uw benoeming tot informateur. Met het oog op de vorming van een nieuwe regering, achten wij het van groot belang onze visie en aanbevelingen met betrekking tot het lokale bestuur onder uw aandacht te brengen.

De M50 is een netwerk van middelgrote gemeenten die, elk met 30.000 tot 80.000 inwoners, een centrumfunctie in hun regio vervullen. Wij zijn verenigd door een gezamenlijke filosofie die stelt dat wij klein genoeg zijn om nabij te zijn bij onze inwoners en groot genoeg om daadwerkelijk iets voor hen te betekenen. Ons platform fungeert als een cruciale schakel om kennis te delen, elkaar te inspireren, gezamenlijk te experimenteren, en onszelf als collectief op de kaart te zetten.

De volgende onderwerpen willen we u aanreiken om mee te geven in de onderhandelingen.

### **Maatschappelijke voorzieningen: het kloppend hart voor onze leefbaarheid**

Het floreren van maatschappelijke voorzieningen is geen losstaand gegeven. Het grijpt in elkaar met vele maatschappelijke ontwikkelingen. Bij verwaarlozing van maatschappelijke voorzieningen werkt dit in een gemeente als een vicieuze cirkel naar beneden, maar het kan ook – met een beetje hulp van Den Haag – als een opwaartse spiraal werken.

### **Kies voor behoud mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen**

Investeringskeuzes vanuit het Rijk hebben invloed op de leefbaarheid in gemeenten. Als er geen OV-verbinding is met de gemeente wordt woningbouw niet geaccordeerd. Op deze manier trekt de jeugd weg wat weer leidt tot minder mobiliteit. Onderwijsinstanties verdwijnen uit de middelgrote gemeenten waardoor er minder geld aanwezig is.

Op het moment dat er minder mensen in het centrum verblijven, komen voorzieningen als de bibliotheek, een gemeenschapshuis, horeca en het theater onder druk te staan. Ook sportvoorzieningen en een zwembad krijgen het steeds lastiger.

Kortom: Door investeringskeuzes in Den Haag heeft het uitblijven van mobiliteit en de beperkte toekenning van woningen directe gevolgen voor alle maatschappelijke voorzieningen in middelgrote gemeenten. Dit heeft effect op de leefbaarheid in de M50-gemeenten. Het is dus zaak ook aan andere knoppen te draaien om leefbaarheid en voorzieningen op peil te houden.

### **Ondermijning en veiligheid: preventie bij onze jongeren cruciaal**

Naast het uitblijven van investeringen in mobiliteit hebben ook Middelgrote gemeenten te maken met ondermijnende criminaliteit. Drugscriminelen zijn in alle lagen van het land, stedelijk en op het platteland, tot in de haarvaten van wijken en buurten actief. Jongeren spelen voor criminelen een belangrijke rol. Ze zijn betrouwbaar en loyaal, makkelijk te beïnvloeden én goedkoop. Jongeren in een sociaal kwetsbare situatie lopen een groot risico om in de fuik van de drugscriminelen te worden geronseld.

De M50 gemeenten zetten zich in om deze jonge criminele carrières te voorkomen en te doorbreken. Weerbaarheid, perspectief bieden en talentontwikkeling zijn hierin belangrijk, maar ook het eerder en beter herkennen en oppakken van signalen. Om de aanwas van jongeren in de criminaliteit te stoppen is het van essentieel belang dat gemeenten structurele middelen krijgen. Breder dan de exclusieve gemeenten die nu met Preventie met Gezag middelen worden bediend. Want alle jongeren in Nederland hebben het recht om veilig op te groeien en niet door criminelen geronseld te worden.

### **M50 heeft juiste schaal**

Omdat de middelgrote gemeente groot genoeg zijn om zaken op sociaal-maatschappelijk gebied te organiseren en tevens klein genoeg zijn om de buurten en burgers goed te kennen, vormen M50-gemeenten de perfecte platforms om sociaal-maatschappelijke problemen aan te pakken en op te lossen. In de praktijk zien we echter dat vele programma's (bestaanszekerheid, achterstandswijken etc.) die het Rijk uitgevoerd wil zien, worden neergelegd bij grotere gemeenten.

Ons **aanbod** is om het Rijk te helpen om dergelijke Rijks-programma's en pilot projecten uit te voeren in een van onze M50-gemeenten.

Onze **vraag** en oproep aan de nieuw te vormen coalitie is: Laat Rijksprogramma's en pilot projecten ook landen in M50-gemeenten.

Wij hopen dat u deze aanbevelingen zorgvuldig in overweging wilt nemen bij de vorming van het nieuwe regeringsbeleid. Mocht u behoefte hebben aan aanvullende toelichting of verdere discussie over deze punten, staan wij graag tot uw beschikking.

Wij danken u voor uw tijd en aandacht en zien uit naar een vruchtbare samenwerking om het lokale bestuur nog beter af te stemmen op de behoeften van onze inwoners.

Met vriendelijke groet,

Sjoerd Potters  
voorzitter M50